

for 1ste Kreds (Nellemann) i Forening med mig, ere, som det vil ses, af en ganske anden Art end de Underændringsforslag, der hidtil have været omhandlede. Disse sidste Underændringsforslag gaa nemlig ud paa mere eller mindre betydelige Modifikationer i det System, der anbefales af den høitærede Minister — Modifikationer, om hvilke jeg nu kun skal bemærke, at de foreløbig i det Hele forekomme mig at være tiltalende, men at jeg iøvrigt med Hensyn til min Stilling overfor dem vil afvente, hvad den ærede Minister i saa Henseende maatte udtale, medens de af os under Nr. 9, 10 og 11 stillede Underændringsforslag vel vilde lade dette System urørt, forsaavidt det overhovedet ved Lovforslaget bliver gennemført, men derimod gaa ud paa at bestemme, at det der, hvor selve Systemet dog ikke ifølge Lovforslaget skal gennemføres fuldstændig, skal indtil videre have sit Forblivende ved den bestaaende Ordning. Det vil jo ses, at der ifølge § 8 i det af Ministeren anbefalede Forslag foreløbig kun skal indføres Skoleunderviisning med begge de tvende i hans Forslag omhandlede Retninger paa 4 Steder, hvorimod Skolerne i de andre Dele af Landet, hvor der overhovedet findes offentlige Skoler, skulle ombannes saaledes, at de kun komme til at repræsentere den ene af de nævnte Retninger, alt efter som Ministeren nærmere bestemmer. I alle andre Dele af Landet end paa de i § 8 nævnte 4 Steder anser man det ikke for Tiden for muligt at gennemføre begge Retninger, og der vil man da altsaa komme til at savne fuldstændige Skoler efter selve det System, som af Ministeren er anset for det rigtigste. Det er nu forekommet Forslagsstillerne, at det, naar man saaledes dog alligevel ikke paa adskillige Steder kan gennemføre hele Systemet, ligger nær at anvende den Fremgangsmaade, som er bleven brugt tidligere her i Landet, nemlig da der sidst foregik en Skolereform hos os. I 1845 blev der foretaget en Skolereform ved 3 af Landets lærde Skoler, som man ikke strax vilde indføre over hele Landet, idet man først vilde prøve, hvorledes Systemet stillede sig under Udførelsen, og først, efterat 5 Aar vare forløbne, blev Systemet i 1850 udvidet til

at anvendes i alle Landets Dele. Det synes os nu, at den høitærede Minister, hvormeget han end maatte være overbevist om Hensigtsmæssigheden af det nye System, som han foreslaar indført, dog ikke vil kunne have nogen væsentlig Indvending imod ogsaa at bruge den Fremgangsmaade med Hensyn til samme, som saaledes tidligere har været benyttet. Hvor overbevist den høitærede Minister end er om sit Systems Fortrinlighed, maa det jo dog erkjendes, at der overhovedet i længere Tid paa hele dette Gebet har vist sig en stor Vællan i Ansuelser baade her i Landet og udenfor Landet, og der har saaledes været Lande, i hvilke man har foretaget Reformen i den Retning, som netop det nærværende Lovforslag gaar ud paa at indføre, hvor man senere igjen har fundet, at man maatte vende tilbage derfra. Naar dette er saaledes, saa synes det mig, at man, hvor overbevist man end, som sagt, kan være om, at den betraadte Vej er den rette Vej at slaa ind paa, dog ikke kan skjule for sig selv, at det kan være muligt, at man, naat man har vundet Erfaring med Hensyn til Systemet i visse Henseender, kan faa et noget andet Syn paa Sagen. Men det synes mig da ogsaa, at det kun vil kunne betragtes som et Gode, om man i saa Fald uden Banstikighed kan vende tilbage igjen fra det nye System. Maa Sagen nu formentlig stille sig saaledes for dem, der ere interesserede for det nye Systems Gjennemførelse, saa maa et Forslag i den Retning som det under Nr. 9 til § 8 stillede endnu være saameget mere tiltalende for dem, der maatte være tvivl om, hvorvidt Dvedelingstæen dog virkelig er saa fortræffelig. — Jeg kan ikke tro Andet, end at der vil være overmaade mange Forældre, der, naar det nye System indføres aldeles, som det nu af Ministeren er foreslaaet, vilde komme i ikke ringe Forlegenhed og vilde optage sig det Spørgsmaal: Hvor skulle vi nu sætte vore Sønner i Skole, og hvilken forskjellig Retning skulle vi vælge? Dette gjælder ikke blot med Hensyn til de Unge, med Hensyn til hvis fremtidige Sag og Livsstilling der endnu slet ikke er taget nogen Bestemmelse, men det gjælder ogsaa med Hensyn til de Unge, om hvilke det idetmindste foreløbig er blevet bestemt, at